

Lørdag 20
Søndag 21

Færdig på en weekend

SVÆRHEDSGRAD:

“Hvis dørene skal males, skal du være indstillet på, at lørdag bliver en lang dag, hvor de skal grundes og males første gang, ud over at du også skal fræse. Søndag bliver til gengæld ret overkommelig.”

FØR DU GÅR I GANG

Materialer

4 mm glas på aktuelle mål

Lister, 12 x 20 mm:

- Ca. 10 meter pr. dør

Desuden:

- Liste, 15 x 68 mm, til fræseland
- Glasbånd, 2 x 8 mm, 20 meter pr. dør
- Dykkere, 30 mm
- Trærens (eller salmiakspiritus)
- Spartelmasse
- Knastelak
- Grundingsmaling
- Akrylmaling, glans 40

Pris

Cirka 800 kroner pr. dør

Specialværktøj

- Overfræser
- Bordrundsav

Lørdag 08:00

Køb lister ind med omtanke – og undgå spild

Når du skal købe lister, er det en god idé at have målt grundigt op inden. Hvis du køber lister i længder, der passer til et felt – eller som går op med et vist antal felter, så undgår du unødigt spild.

Sæt glas i – og slip lyset ind

De gamle afsyrede fyldingsdøre er værd at bevare. Derfor bliver de frisket op med hvid maling og nye fyldinger af glas, så der kommer mere lys ind i stuerne.

Mange ældre huse er opdelt i mindre stuer med døre, der forbinder rummene. Det giver ofte mørke kroge. Mange vælger at bryde vægge ned for at lukke lyset ind, men du kan også vælge en mindre drastisk løsning: at sætte glas i dørene.

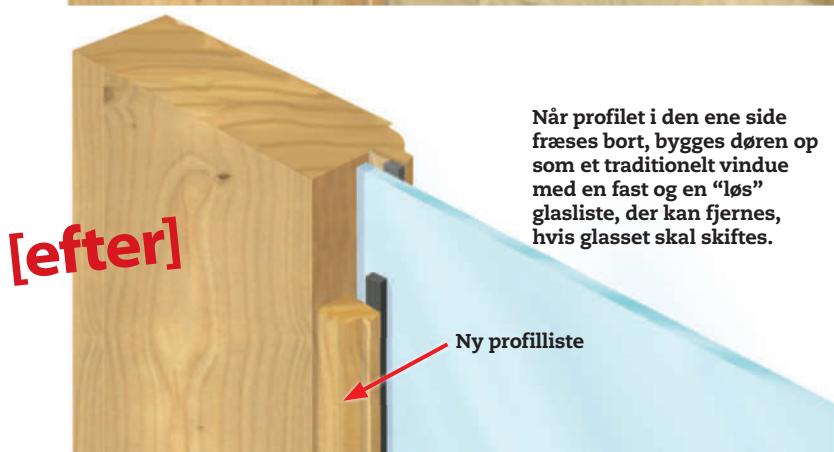
De gamle fyldingsdøre her er godt, solidt håndværk og derfor værd at beholde. Derfor bliver de oprindelige træfyldinger udskiftet med glas, og dørene bliver malet hvide, hvilket også er med

til at give indtryk af mere lys. De eksisterende fyldinger i dørene er ikke limede, men ligger løst i dørenes rammetræ. Der er simpelthen en rille, eller not, som fyldingerne sidder fast i. Noten fræses væk med en overfræser i den ene side, så fyldingerne kan fjernes og erstattes med glas og en ny profilliste.

Når glasset skal sættes i, kan du vælge selv at fræse nye profillister eller at købe dem færdige. Alt efter hvor begejstret du er for at have en overfræser i hånden.

[før]

[efter]

Ny profilliste

DØRENE

Hjørnet er nu lyst og venligt, og der kommer masser af lys ind i rummene. Dørenes hvidmalede rammer passer perfekt til dørindfatninger og paneler.

[før]

De afsyrede fyldingsdøre, som de så ud, inden de blev malet og fik glas i. Dette hjørne i stuen virkede meget mørkt, når begge døre var lukkede.

Lørdag
20
Søndag
21

Færdig på en weekend

Lørdag 09:30

Notjernet fræser fyldingerne ud

Du fjerner fyldingerne i dørene med et såkaldt notfræsejern, som blot fræser en rille i træet, så profilisten kan fjernes. Hvis du selv fræser profilisterne, skal du senere bruge et profiljern, fx et rundingsjern med almueprofil.

Lørdag 13:00

“Straks du har fræset fyldingerne ud, skal du i gang med at grunde dørene. Mens de tørrer, kan du udnytte tiden til at fræse nye profilister. Sidst på dagen skal dørene males første gang.”

Lørdag 15:00

Vælg maling med høj glans til døre

Du skal være opmærksom på, at den færdigmaling, du vælger til dørene, skal være rimelig rengøringsvenlig, da der vil komme mange daglige berøringer. Derfor er det en god idé at vælge en maling med en glans på min. 30 og helt op til 90 (den højeste glans til maling), alt efter hvor blankt du kan lide det. Der findes dog også finishmaling med en lavere glans (helt ned til 5), der er lige så rengøringsvenlig og velegnet til døre, hvis du er mere til matte og refleksfri overflader.

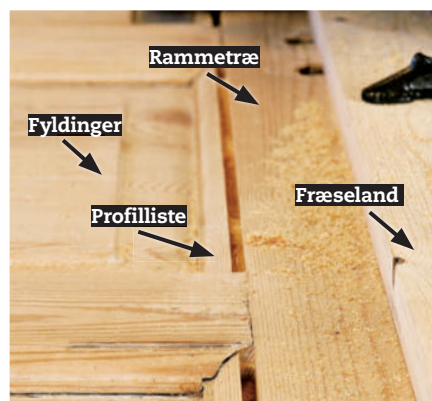
Lørdag

Fræs fyldinger ud

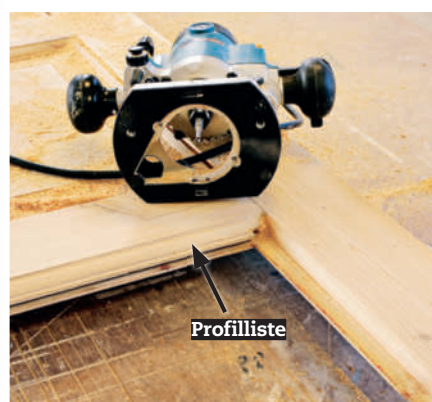
I gamle døre er typisk en indfræset not, så der er to profiler, der omslutter fyldingerne hele vejen rundt. Du skal nu fjerne det ene profil med en overfræser.

Når du fræser profilet væk på den ene side af døren, kan fyldingen fjernes, og profilet på den modstående side kan danne en fals til glasset, der skal sættes i.

De faste profiler ser ud som selvstændige lister, der typisk er placeret 12 cm fra dørens yderkant. Det er i denne markering, parallelt med rammetræet, at fræsejernet skal føres. Spænd derfor en lige liste fast her, som overfræserens sål føres langs med, så du fræser lige – det kaldes også et fræseland. Her skal du bruge et 6 mm notfræsejern.

2 Hold fræseren helt op mod fræselandet. Tilpas fræsedybden, så profilet på dørrammens modsatte side ikke beskadiges. Dybden er her 20 mm. Fræs præcist i flere omgange fra hjørne til hjørne. Gør det samme på den anden langside.

4 Fræs den fjerde profilliste væk efter den samme metode som de øvrige langs fræselandet. Den tilbageværende profilliste er intakt, så vinduesglasset har en kant at hvile på, når det skal sættes i.

Afstanden mellem fræseland og det sted, der skal fræses, svarer til afstanden fra notjernet yderside til kanten på overfræserens sål.

1 Mål op, hvor fræselandet skal placeres, og spænd det fast med skruetvinger, så profilerne kan fræses ud. Her er brugt en 15 x 68 mm liste.

3 Fræs nu langs dørens vandrette sprosser. Metoden er den samme som på langsiden, blot skal fræselandet kortes af. Når listerne er fræset væk og fjernet i feltets tre sider, kan fyldingen løftes op og trækkes ud af den fjerde not.

5 Hjørnerne i feltet skæres fri med et stemmejern. Fræsejernet kan ikke komme helt ind i hjørnerne og efterlader dem svagt rundede, men du kan hurtigt gøre dem retvinklede med et skarpt stemmejern.

Mal dørene

Hvis du vil male dørene, er det nu, du skal gøre det, hvor hængslerne er taget af, og glasset endnu ikke er sat i. Så er du helt fri for at skulle dække af og kan bare male løs.

Først skal dørene grundes og spartles. Inden du maler med færdigmaling, skal du slibe dørene med fint slibepapir. Giv dem også gerne en let mellemslibning mellem de to gange færdigmaling, så slipper du for, at træet rejser sig og gør overfladen ujævn. Her er valgt en akrylmaling som færdigmaling.

Har du som her et rum, der virker mørkt, og som du godt kunne tænke dig mere lys i, så er hvid maling et godt valg.

1 Rengør alle flader, inden du begynder at male. Hvis dørene har fået olie eller bivoks, skal de affedtes grundigt med trærrens, salmiakspiritus e.l. rengøringsmiddel.

2 Dæk de største knaster med knastelak. Selv meget gamle knaster kan "svede" og give gennemslag, så de ses gennem malingen efter kort tid. Det hindrer knastelak.

3 Giv dørene grundmaling – et tyndt, men dækkende, lag. Lad dørene tørre efter anvisningerne. Typisk er det 3-4 timer for vandbaseret maling og 6-7 timer for oliemaling ved stuetemperatur. Husk også at male de nye profillister.

4 Spartl de små ridser, fordybninger og andre skader i døren. De er mere synlige nu efter grundmalingen end på den ubehandlede dør. Spartelmassen tørrer på et par timer.

5 Slib døren med fint slibepapir, korn 150-180. Giv herefter færdigmaling, her en akrylmaling, glans 40. Glem ikke profillisterne, der males, inden de skæres i smig. Andet lag færdigmaling giver du søndag morgen.

SÅDAN LAVER DU NYE PROFILLISTER

Der findes et væld af variationer af profiler til gamle døre. Ofte kan du købe færdige lister, der minder om de originale profiler. Men du kan også lave dem selv med en overfræser. Hvis du vælger selv at fræse dine profiler, kan du typisk gøre det på to måder.

Til begge løsninger skal du bruge et rundingsjern, 8 mm, med almueprofil.

LØSNING 1

Fræs med rundingsjernet på begge sider af et 20 mm tykt, høvlet bræt. Listen spændes fast med skruetvinger til et arbejdsbord.

Indstil bordrundsaven på 12 mm, og sav på langs ad listen i begge sider. Så saves de nyfræsedede kanter fri og er blevet til profillister. Fræs nu i begge sider af listen igen, og sav de nyfræsedede kanter fri.

LØSNING 2

Spænd listen fast til et hjælpebræt, her et 20 x 68 mm lige listestykke. Brættet har samme højde som listerne, så fræseren står på en plan flade.

Fræs kanten på listen med et 8 mm rundingsjern. Der fræses mellem tvingerne, som derefter flyttes, så der fræses langs hele listens kant.

Færdig på en weekend

Søndag 08:00

“Du skal stå tidligt op og starte med at male dørene. Mens malingen tørrer, kan du holde fri. For du kan først komme videre, når de er helt tørre. Så skal glasset monteres i de nymalede døre.”

Søndag 11:00

Du kan også selv skære glasset til

Hvis du har mod på det, kan du selv skære glasset til. Det kræver blot en glasskærer. Den dyppes i petroleum, inden du fører den hen over glasset – det gør arbejdet lettere. Når du måler op, skal du huske at tage højde for, at skærehjulet sidder et par mm tilbage fra kanten, så du får målt rigtigt op. Sørg for, at glasset ligger ordentligt fast på et godt underlag, og træk så glasskæreren langs et lige bræt dér, hvor det skal skæres. Når du har skåret glaspladen hele vejen igennem, skal glasset deles. Det gøres lettest ved at banke forsigtigt med små præcise slag med glasskæreren på undersiden af glasset, indtil det brækker.

Søndag 16:00

Glasbånd hindrer klappende lyde fra glasset

Det selvklæbende glasbånd er en lille, men vigtig, ting, når du skal sætte glas i døre. Det hindrer nemlig glasset i at klapse og får det til at sidde helt stramt mellem falsen og profillisten. Det findes i forskellige farver og tykkelser; til dørene her er en tykkelse på 2 mm fin.

Søndag

Sæt glasset i

Først skal du male døre og lister anden gang med færdigmalingen. Start med listerne, så du kan få skåret dem i smig.

Det er lettest at bestille glasset på mål hos glarmesteren. Det kræver, at du måler nøjagtigt op. Når du måler felterne op, skal du være opmærksom på, at glasset ikke må “klemme” i rammen. Derfor skal glasmålet være 5 mm mindre end felternes ydermål. For at undgå klappende lyde lægges glasset ind imellem bløde glasbånd.

De nye profillister saves til på længde og på skrå (45 grader) i begge ender, så samlingerne i hjørnerne bliver pæne. De får glasbånd på og monteres på dørene med dykkere.

3 Sæt glasbånd fast på de nye profillister. Sæt også små stykker glasbånd på i flugt med listens underkant. Når listerne er forholdsvis brede som her, kan de nemlig godt tilte, når de sættes på plads, men det hindrer glasbåndet.

6 Undersænk hovederne på stifterne med en dyknagel, 1 mm. Her skal du sørge for at have godt fat i dyknagelen, så den ikke smutter!

1 Sæt selvklæbende glasbånd fast på de faste profillister på døren. Læg båndet præcis i flugt med listens øverste kant, så den ikke bliver synlig. I hjørnerne stødes båndene tæt sammen.

4 Bor for i profillisterne med et 1,5 mm bor. Så kan du styre stifterne sikkert uden om glasset. Stifterne kan dog godt slås i uden forboring, men det kræver en sikker hånd.

7 Spartl revner i smigsamlinger og spor efter dyknaglen. Pænest bliver det, hvis du lige pletmaler bagefter. Når det er tørt, monterer du beslagene til sidst, så dørene kan hænges på plads.

2 Læg glasset ned i felterne.
"Luften" mellem rammen og glassets yderkanter fordeles så lige som muligt.

Et kraftigt stykke pap beskytter glasset.

5 Pres profillisterne stramt ned mod glasset, og stift dem fast. Læg fx et stykke kraftigt pap på glasset, som hammeren kan "glide" på under slagene. Så undgår du at slå ned i glasset.

Når du sætter glas i dørene, kan du overveje, om du vil bruge hærdet glas. Det er stærkere og splintrer ikke på samme måde som almindeligt glas. Det er dyrere, og du kan heller ikke selv skære det til.

“ Det sværeste ved at sætte glas i de gamle fyldingsdøre er fræsearbejdet. For at få et flot resultat skal overfræseren stå på et solidt underlag og føres hen langs et stabilt fræseland. Det er sjovt at fræse sine egne profillister, men du kan slippe nemt om det ved at købe færdige lister at sætte glasset fast med.

